

Hilkka Kujala:

TYÖTÄ JA TOIMINTAA KALLIONIEMEN KESÄKODISSA 1925–1995

Naisliiton edustajakokouksessa v.1902 hyväksyttiin ponnet	2
Siirtola-kesäkoti hankitaan.	2
Itsenäisyys alkaa	4
Raunioita ja jälleenrakennusta	4
Laajentumispyrkimyksiä	5
Juhlaa ja arkea	6
Lomatoiminnan uudet tuulet.....	6
Kesäkodin käyttötilastoa.....	7
Nimenmuutos ja uudet säännöt	7
Yhteistyötä ja tukijoita	7
Vastuunkantajia ja taakantasaajia	8
Lähteet:.....	9

Vuosisadan vaihde oli uusien aatteiden ja ajatusten aikaa. Silloin oli paljon tavoiteltavaa. Paremmat palkat, lyhyempi työpäivä, ihmisarvon mukainen elämä. Kaikkea tuntui puuttuvan. Perustettiin yhdistyksiä, valmistauduttiin yhteiskunnalliseen toimintaan.

Vuonna 1900 perustetussa Sos.dem. naisliitossa keskusteltiin ennen kaikkea naisen yhteiskunnallista asemaa rasittavista epäkohdista. Todettiin mm, että naisilla on pitempi työpäivä, pienemmät palkat ja vähemmän tilaisuutta lepoon ja virkistykseen. Työläisperheissä äidin asema oli työstä tultua tehdä taloustyöt, siivota, pestä pyykki ja usein myös vastata perheen taloudellisesta selviämisestä.

Naisen käytännöllinen järki pyrki ratkaisemaan tämänkin asian melko suoraviivaisesti. Olihan oltu herrasväen piikana huviloilla passaamassa, raatamassa, kun rouvat ja herrat nauttivat kesäiloista. Osattaisiin sitä itsekkin, kun olisi vain aikaa ja paikka. Tämä ajatus syntyi eri puolilla maata ja ”kesäsiirtolapuuhat” saatiin alkuun monin paikoin.

Naisliiton edustajakouksessa v.1902 hyväksyttiin ponnet

- osastojen on ryhdyttävä mahdollisuuksien mukaan perustamaan kesäsiirtoloita, joissa jäsenille tarjottaisiin määrättyinä aikana kesäisin asunto että ruoka,
- varoja siirtolain ylläpitoa varten toivotaan hankittavan arpajaisten ym. keinojen avulla, sekä myös hankittaisiin avustusta yleisistä varoista.
- jos ei tuollaiseen täysihoitoon perustuvaa siirtolaa saada aikaan, voidaan tyytyä hankkimaan vuokratilat, joihin kesävieraat omin eväin voisivat majoittua.

Helsingissä päästiin alkuun hitaammin kuin muualla maassa. V.1921 **Miina Sillanpään** johtama Palvelijataryhdistys osti Siuntion huvilan, johon perustettu lomakoti sai nimekseen ”Lepopirtti”. Se tarjosi lomanviettomahdollisuuden sekä oman yhdistyksen jäsenille että muillekin vähäosaisille.

Esimerkki kannusti myös Helsingin Sos.dem. Naisyhdistyksen suunnittelemaan kesäkodin (siirtolan) perustamista. Alkuun lähdettiin perustamalla siirtolatoimikunta ja ompelukerho valmistamaan käsitöitä myyntiin varojen keräämiseksi. Lukuisten anomusten jälkeen saatiin v.1923 arpajaislupa ja ne haluttiin pitää kevään ensimmäisinä ulkoilmajuhlina. Arpajaiset pidettiin Hakasalmen puistossa helluntaina 20.-21. toukokuuta ja niihin saapui runsaasti yleisöä kumpanakin päivänä. Arpajaisissa myytiin 50 000 kpl kahden markan hintaisia arpoja sekä ensimmäisenä päivänä kerättiin portilla lisäksi sisäänpääsymaksuna jokaiselta 2 markkaa. Voittoja oli yhteensä 5 000 kpl, ja ne oli asetettu puistoon näytteille Rautatien kauppialta vuokrattuihin teltoihin. Voitoina olevat huonekalut taas olivat esillä kaupungilla liikkeiden näyteikkunoissa.

Juhla ei ollut yksinomaan taloudellinen yritys sillä **August Kuusisto** ja **Ida Aalle-Teljo** puhuivat päivän politiikkaa ja **Tatu Pekkarinen** esitti huumoria. Lisäksi tanssinhaluisia viihdytettiin torvisoitolla, josta kertamaksuna perittiin markka joka tanssiparilta. Arpajaisjuhlan puhdas tuotto oli 51 725 markkaa. Rahastonhoitaja tarvitsi miesvoimia rahoja kantamaan.

Myös retkeilytoimikunta oli mukana järjestämällä huviretkiä mm. Seurasaareen, mukana yhdistyksen jäseniä perheineen ja tuttavineen. Retkillä kartutettiin siirtolakeräystä.

Siirtola-kesäkoti hankitaan.

Seuraava kesä meni siirtolatoimikunnan etsiessä sopivia tiloja kesäkotiä varten. Se haluttiin Helsingin lähiympäristöstä, jossa voisi käydä pyhäisin sekä lomailla myös pidempiä aikoja. Sopivien paikkojen löytämisestä vaikeutti rajoitetut rahavarat ja toisaalta monipuoliset vaatimukset, jotka kesäkodille asetettiin.

Vihdoin keväällä 1925 rekikelin aikaan käytiin tutustumassa liikemies **Parviaisen** tarjoamaan Kallioniemi-nimiseen kiinteistöön Sipoon Katarinansaaressa, johon sisältyi puolen hehtaarin maa-alue (Kallioniemi I ja II) ja niillä sijaitseva kaksikerroksinen asuinrakennus, saunarakennus, ulkosuoja ja irtaimistoa. Koko paketti maksoi 100 000 markkaa. Kaupasta neuvottelemaan valtuutettiin **Hilda Seppälä** ja **Lydia Saarikivi**, jotka allekirjoittivat kauppakirjan 15.4.1925. Kesäkodin vihkiäiset pidettiin helluntaina, jolloin tarjottiin ilmaiset kahvit n. 60 jäsenelle ja kutsuvieraalle.

Pari viikkoa myöhemmin juhannusjuhliissa oli 50 henkilöä, jotka saivat kokea erinomaiset saunan löylyt, uimarannan ilot ja kaikki sopivat jopa katon alle nukkumaan.. Ensimmäisenä kesänä Kallionimessä vieraili 96 lomanviettäjä.

Vieraita otettiin vastaan kesäkuun alusta elokuun loppuun..

Lisätilaa tarvitaan

Lomanviettäjiä lisääntyessä lomakoti alkoi käydä ahtaaksi. V 1927 toimikunta esitti lisärakennuksen rakentamista, mutta tarkan pohtimisen tuloksena päädyttiin alkuperäisen rakennuksen laajentamiseen. Siirtolatoimikunnan laatimat laajennussuunnitelmat hyväksyttiin 12.9.1929. Rak. mestari **Järvinen** laati piirustukset ja kustannusarvion ilmaiseksi, töiden valvonnasta hänelle maksettiin vaatimaton palkkio.

Rakennustöihin ryhdyttiin heti ja syksyn kuluessa maankaivutyöt suoritettiin sulan aikana ja rakennustarpeet kuljetettiin saareen ennen meren jäätymistä. Kaikki kuljetukset saareen olivat laivaliikenteen varassa. Silloisen laivan nimi oli ”Östra Skärgården”.

Rakennus valmistui kesäksi 1930 ja siinä oli toinen kuisti ja kuusi uutta majoitushuonetta. Laajennustyö maksoi n. 50 000 markkaa ja se rahoitettiin ompelukerhon arpajaistuloilla ja KOP:n 35 000 markan lainalla, jolle löytyivät myötämieliset takaajat.

Tilanahtaus ei kuitenkaan kokonaan vähentynyt, sillä v. 1931 kodissa oli kävijöitä 354 henkilöä ja vuonna 1934 418 henkilöä.

Laajennuksen lisäksi oli tontille v. 1928 rakennettu pieni vaja vuodevaatevarastoksi, jota käytettiin myös tilapäisesti majoitustilana. Seuraavana vuonna hankittiin iso soutuvene ja keittiöön hella. V 1931 uusittiin saunan kiuas, lauteet ja lattiat. Lisäksi rakennettiin uusi ulkorakennus käsittäen puu- ja käymäläsuojat sekä varastotilan. Myös keittiön laajentamista ja viemärointiä suunniteltiin. Työt kesäkodin ympäristön kaunistamiseksi aloitettiin.

Kesäkodin ylläpito vaati luonnollisesti paljon rahaa. Myyjäisten, arpajaisten, keräysten ja pankkilainojen lisäksi pyrittiin saamaan myös ulkopuolista rahoitusta, jota anottiin sekä valtiolta että Helsingin kaupungilta. Kaupungilta saatiinkin sitten vuosittain avustusta kodin korjauksiin ja varattomien äitien ja lasten ilmaisiin lomaviikkoihin. Valtionavustusta saatiin vv.1930–34 alle kouluikäisten lasten lomaviikkojen järjestämiseen. Kodissa oli lastenvalvoja huolehtimassa ilman vanhempiaan siirtolassa olevista lapsista. Lisääntyneet yhteiskunnan avustukset takasivat yhä useammalle äidille ja lapselle vapaapaikat. Muut lomalaiset maksoivat oleskelustaan, hinnat olivat edulliset, 15 mk/vrk jäseniltä ja 18 mk/vrk muilta, lapsilta perittiin vähemmän.

Yhdistyksen jäsenet osallistuivat kodin ylläpitoon tarvittaviin keittiö-, puhtaanapito-, korjaus-, ym. töihin, vaikka olivat maksaneet oleskelustaan. Näin ei tarvittu palkattua työvoimaa, ja saatiin kerätyksi kodille varoja.

Itsenäisyys alkaa

Kallioniemen taloudellisten ja toiminnallisten suunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen asettivat niin monia tehtäviä ja velvoitteita, että toiminnan itsenäistäminen tuli harkittavaksi.

Helmikuussa 1935 naisyhdistyksen kuukausikokouksessa **Martta Salmela-Järvinen** alusti johtokunnan esityksen kannatusyhdistyksen perustamisesta. Esitystä kannatettiin ja päätettiin perustaa Kallioniemen Kesäkodin Kannatusyhdistys, jonka tarkoituksena on

”tehdä tunnetuksi perheenäitien lomavieton yhteiskunnallista ja terveydellistä merkitystä ja järjestää perheille, äideille ja lapsille lomaviettämahdollisuuksia joko kokonaan maksuttomasti tai halvoin hinnoin”.

Tälle yhdistykselle Sos.dem. Naisyhdistys luovutti Kallioniemen Kesäkodin kiinteistön 27.2.1935 päivättyllä kauppakirjalla rakennuksineen ja irtaimistoineen 40 000 markan hinnasta. Samalla siirtyivät kesäkodin velat kannatusyhdistyksen maksettavaksi.

Itsenäisen kannatusyhdistyksen perustaminen ei katkaissut Naisyhdistyksen jäsenten työtä Kallioniemen hyväksi, sillä suurin osa jäsenistä liittyi kannatusyhdistyksen jäseniksi. Arpoja myytiin ja osallistuttiin johtokunnan työhön ja aina tarvittavaan talkotoimintaan.

Uuden yhdistyksen eteen - kuinkas muuten - tuli ratkaistavaksi lisätilojen saaminen. Majoitustilat olivat riittämättömät, keittiö ahdas ja epäkäytännöllinen. Myös rakennukset rappeutuivat nopeasti, meri-ilma ei kohtele säälien katteita ja maalauksia. Sauna alkoi olla loppuun kulunut. Pelkillä vuosikorjauksilla ei enää selvitty, oli jälleen suunniteltava uuden rakentamista. Nyt rakennettaisiin kokonaan uusi talo, kaikki lisätilat saman katon alle, keittiö, ruokailuhuone, tarvittavat taloustilat sekä sauna pesu- ja pukuhuoneineen. Rakennustyöt aloitettiin syksyllä 1939. 30 marraskuuta alkanut talvisota keskeytti rakentamisen. Sota-ajan kestäessä rakentamista kuitenkin jatkettiin mahdollisuuksien mukaan, ja keväällä 1943 keskeneräinen talousrakennus otettiin käyttöön.

Sodanaikainen säännöstelytalous vaikeutti kodin ruokataloutta. Annokset tuntuivat riittämättömiltä, niukkuuden rasittamat ihmiset odottivat lomallaan tarpeeksi ruokaa. Pulmista kuitenkin selvitettiin naisten kekseliäisyydellä, ja ammatti- sekä amatöörikalastajat olivat suuri apu kodin ruokavalion täydentämisessä. Sota-aikana Kallioniemi palveli kesäisin äitejä ja lapsia turvallisuutta tarjoavana lepopaikkana, jossa voitiin nukkua rauhassa, kun hälytykset ja pommitukset häiritsivät kaupungissa.

Raunioita ja jälleenrakennusta

Helmikuun 26 -27 välisenä yönä 1944 Helsingin suurten pommitusten yhteydessä pommit löysivät tiensä myös Kallioniemeen. Päärakennus vaurioitui pahoin, keskeneräinen talousrakennus tuhoutui melkein kokonaan. Kesällä 1944 toimintaa ei voitu jatkaa Kallioniemessä, jouduttiin ”evakkoon”. Siuntioista vuokrattiin vanha kansakoulurakennus, jonka suojissa hoidettiin äitien ja lasten lomat.

Rauhan tultua aloitettiin jälleenrakennustyöt. Päärakennuksen majoitustilat korjattiin ja parannettiin asumisolosuhteita. Tuhoutunut talousrakennus purettiin ja samalle paikalle rakennettiin uusi, jonka alakertaan sijoitettiin sauna pesu- ja pukuhuoneineen, toiseen kerrokseen keittiö, ruokasali ja muut taloustilat sekä ullakolle huoneet henkilökuntaa varten. Näin toimintaa voitiin taas jatkaa 50- luvulle.

Tilaa ei ollut ruhtinaallisesti, mutta lomanviettäjät kuitenkin viihtyivät, lomien hakijat lisääntyivät vuosi vuodelta. Palkatun henkilökunnan lisäksi jäsenten talkotoiminta toi oman osansa viihtyisyyden ylläpitämisessä.

Laajentumispyrkimyksiä

Pulmana toiminnan sujumisessa olivat kuitenkin Kallioniemen rajoittuneet ulkoiset tilat. Alue oli ahdas, n. puoli hehtaaria, ranta pohjoisen puolella, kunnollista uimarantaa ei ollut. Alkuaikoina oli lisätilana käytetty mantereen puoleisen vastarannan autiutta, siellä oli hiekkaa ja aurinkoa. Aamiaisen jälkeen varustauduttiin retkelle salmen ylitse, majoituttiin rannalle nauttimaan auringosta ja meren aalloista. Emäntä apulaisineen toi iltapäiväkahvin veneellä ylitse ja näin nautiskellen odotettiin päivälliskellon soittoa. Tämä lysti kuitenkin loppui, kun ranta sai vakituiset asukkaansa.

Katseet kääntyivät saaren eteläpuolelle, jonne oli jäänyt asumattomaksi entinen hyvien naapurien huvila. Alettiin unelmoida sen saamisesta Kallioniemen käyttöön, sitten vasta ”porhoja” oltaisiin. Mutta mistä rahat?

Vuoden 1995 alkupuolella saatiin yhteys uusiin omistajiin, neuvottelut käynnistettiin ja sovittiin kauppahinnasta. Se oli 4,5 miljoonaa markkaa, melkoinen summa, kun Kallioniemi oli käytännöllisesti katsoen pennitön. Mutta se ei pelaa, joka pelkää!

11.3.1955 allekirjoitettiin kauppakirja, jolla Neuvostoliiton Suomessa olevan saksalaisomaisuuden hallintokunta luovutti Sipoon Katarinansaareissa sijaitsevat Topilund ja Poukama – kiinteistöt, yhteensä 2 hehtaaria, ja niillä olevan hirsihuvilan, saunarakennuksen sekä irtaimistoa 50 000 markan arvosta Kallioniemen Kesäkodin Kannatusyhdistyksen omistukseen. Kauppahinta suoritettiin käteisellä eli 3 kuukauden vekselirahalla.

Maa oli nyt meidän, mutta rahat vekselin maksamiseen oli hankittava. Helsingin kaupunki myönsi Tukholman aikoinaan antamista lahjoitusvaroista yhden miljoonan markan lahjoituksen ja 1,5 miljoonan markan halpakorkoisen lainan 15 vuoden maksuajalla. Valtion talousarviossa oli määräraha avustuslainoiksi vähävarasten äitien ja lasten lomakodeille.

Sieltä saatiin 1,5 miljoonan markan halpakorkoinen laina. Äitein Lomahuollolta saatiin 500 000 markan laina, ja näin tuli pöytäkirjaan merkintä, että PYP:n vekseli oli maksettu 19.6.1955.

Oli saatu lisää tilaa etelänpuoleinen hiekkaranta, lekottelukallioita, avomerimaisema, 7-huoneinen hirsitalo sekä saunarakennus, josta sisustettiin idyllinen rantamökki. Lomalaisten määrä kasvoi, ruokailutiloja suurennettiin. Saniteettitiloja oli lisättävä, niissä siirryttiin ”wc-tyyppiin”. Rakennettiin pikku mökkejä (Tiirala, Kaijala, Lokkila, Rekkula ja Kalamaja) sekä keskuslämmitys päärakennukseen. Saareen tuli sähkö ja puhelin. Korjattiin ja kunnostettiin rappeutuvia paikkoja jo vuosien rutiinilla, kaikkea sitä, jonka avulla voitiin hoitaa yhdistyksen varsinainen tehtävä ”järjestää viihtyisiä loma sadoille äideille, lapsille, perheille, yksinäisille” puhumattakaan siitä, että velatkin oli aikanaan maksettava. Elämä jatkui.

Juhlaa ja arkea

1965 nelikymmenvuotisjuhlan kynnyksellä valmistui ”Paviljonki”, jossa sateisina päivinä ja muinakin aikoina voitiin oleskella takkatulen lämmössä, muodostaa keskustelukerhoja, kuunnella radiota ja katsella TV-ohjelmia. Kurssien ja kokousten sujui mukavasti uusissa tiloissa.

Syntymäpäivillä oli vieraita talon täydeltä, mukavaa ohjelmaa ja hyvää ruokaa, lujitettiin Kallioniemessä syntyneitä ystävyysuhteita ja muisteltiin lomakokemuksia vuosien varrelta. Samanlaisia juhlia ja tapaamisia oli vietetty aina kymmenvuosittain, ja tapaa noudatetaan edelleenkin.

Juhlien jälkeen toiminta jatkui arkisessa aherruksessa uudistaen ja kunnostaen rakennuksia, laitteita ja varustuksia. Laitureiden kunnostus oli vuorenvaramasti joka keväinen urakka, sillä syysmyrskyt ja meren jäätyminen eivät useinkaan kohdelleet hellävaroin rakennelmia.

Kuvaan astuivat myös liikennemuutokset. Alkuvuosina matkattiin Helsingistä saaristolaivoilla, mm ”Östra Skärgården”, Ahti, ja viimeisenä ”King”, jotka huolehtivat niin ihmisten kuin tavaroidenkin kuljetuksesta. Matka oli omalla tavallaan mielenkiintoinen ja tunnelmallinenkin laivojen kierrellessä saariston laitureita. Näin tuli mukavasti myös Helsingin- Porvoon – reitin saaristotuntemusta.

Laivaliikenne hävisi kilpailussa autoille ja loppui 1950-luvulle tultaessa. Tilalle saatiin 12 km sivutie Porvoontieltä ja rantalaituri vastarannalle. Katarinansaaren ja mantereen puolen asukkaiden muodostama tienhoitokunta huolehti tien kunnossapidosta, ja se tiesi myös taloudellista rasitetta. Oli hankittava venemootorit tavaroiden ja osittain myös kesävieraiden kuljetuksiin. Sipoon kunnan ylläpitämä ”Sibbe” palveli muutaman vuoden suurempien (esim. lomaryhmien) kuljetusten suorittamisessa. Viime vuodet ovat kauppias Winbergin ”laivat” olleet käytettävissä.

Lomalaiset tulivat bussilla tai henkilöautoilla joko vastarannalle tai Gumbostrandin laiturille, josta loppumatka saareen sujui veneellä. Monelle lomalaiselle se oli ainoa kokemus ”seilata vetten päällä”.

Kauppalaivatkin ilmestyi kuvaan. Sen kiinnittyessä Kallioniemen laituriin asiakkaina olivat lomalaisten ja talon väen lisäksi myös muut saarelaiset. Näin kehitettiin myös naapurisuhteita!

Lomatoiminnan uudet tuulet

Vv.1960- 70 elintason nousun myötä lisääntyi myös työntekijöiden lakisääteinen lomaoikeus. Lomat pitenivät, talvilomat tulivat mukaan. Yhteiskuntapolitiikassa vaadittiin lomatoiminnan kehittämistä. Osana sitä oli uusien lomapaikkojen rakentaminen ympärivuotisiksi ja lomien viettäminen eri vuodenaikoina, ei vain kesäisin. Rakennettiin kylpylöitä, lomakeskuksia ja lomahotelleja, jotka varustetasoltaan pyrkivät täydellisiin nykypäivän mukavuuksiin ja olosuhteisiin joita lomailijat eivät kotioiloissaankaan saavuttaneet. Lomalaiset puolestaan tuntuivat pysyvän vaatimuksissaan kehityksen mukana. Lomapaikkojen piti pystyä tarjoamaan myös erilaisia ohjelmalveluja, loman sisältöä.

”Kesämökkikodit” alkoivat jäädä jälkeen lomalaisten valinnoissa. Käyttäjämäärät putosivat jonkun verran. Samalla lomakehityksen vaatimukset kohottivat hoitokustannuksia. Kallioniemikin joutui

ponnistelemaan taloudellisten ongelmien selvittämiseksi. Jatkuvasti kuitenkin löytyi lomaviettäjiä, jotka arvostivat tätä yhteistä ”kesämökkilomaa”, meren ja luonnon läheisyyttä ja halusivat tulla juuri Kallioniemeen.

Kesäkodin käyttötilastoa

Aukioloaika on ollut yleensä kesäkuun alusta elokuun loppuun. Lomalaisia on vuosien saatossa käynyt seuraavasti.

Vv.	1925–1929 n.	100–150 henk. kesässä (arvioitu, ei tilastoa)
	1930 -1943	200–400 henk. kesässä (arvioitu, ei tilastoa)
	1945 -1954	2767 yht. tilastoitu
	1955 -1964	3582 yht. tilastoitu
	1965 -1974	4631 yht. tilastoitu
	1975 -1984	3532 yht. tilastoitu
	1985 -1994	1567 yht. tilastoitu

Pääosa käyttäjistä on ollut äitejä ja lapsia. Vuosien myötä mukaan ovat tulleet perheet, eläkeläis- ja vanhusryhmät, mielenterveyspotilaat ja kehitysvammaiset. Kaikki ovat saaneet Kallioniemessä virkistävän loman puitteet.

Nimenmuutos ja uudet säännöt

Lomakotien Liiton suosituksesta 8.3.84 hyväksyttiin uusiksi säännöiksi liiton esittelemät mallisäännöt. Samalla hyväksyttiin nimeksi KESÄKOTI KALLIONIEMI.

Uusine sääntöjen mukainen toimituspykälä muuttui seuraavasti:

”Yhdistyksen tarkoituksena on tukea aatteellisesti ja taloudellisesti Kesäkotia Kallioniemen toimintaa.

Tehdä tunnetuksi lomavieton terveydellistä merkitystä ja edistää lomaviettomahdollisuuksien järjestämistä.

Yhdistyksen toiminta ei saa johtaa voiton tai taloudellisen ansion hankkimiseen siihen osallisille, eikä se saa muodostua laadultaan pääasiallisesti taloudelliseksi.

Yhdistyksen harjoittama lomatoiminta on kaikille avoin.”

Yhteistyötä ja tukijoita

Yhdistys on tavoitteidensa saavuttamisessa saanut tukea yhteiskunnalta ja monilta yhteisöiltä.

Ensimmäinen valtionapu saatiin 1928, jolloin **Hilda Seppälän** aloitteesta valtion talousarvioon tuli 10 000 markkaa Kallioniemen avustamiseksi. V. 1938 **Anni Huotar**in aloitteesta saatiin vuosittain määräraha äitien kesäviriktyksestä huolehtiville yhdistyksille, ja siitä Kallioniemikin sai osansa.

Myöhemmin yhdistys sai tukea Raha-automaattiyhdistyksen voittovaroista rakennusmenoihin ja toimintakuluihin. RAY:n avustusvarojen jakoperusteet ovat vuosien varrella muuttuneet, ja viime vuosikymmeninä sitä on.. *[lause loppui kesken]*

Helsingin kaupungilta on saatu halpakorkoisia lainoja, avustuspäärahat kodin laajentamiseen, vanhusten lomatoimintaan ja toiminnan ylläpitämiseen.

Vuonna 1951 Kallioniemen Kesäkodin Kannatusyhdistys perusti yhdessä muiden lomakotien kanssa Äitien lomahuolto-järjestön ja on siitä lähtien ollut mukana liiton toiminnassa. Vuonna 1980 liiton nimi muutettiin Lomakotien Liitto ry:ksi. Liitto on tukenut yhdistyksiään neuvontatoiminnalla niin rakennustoiminnassa kuin järjestötyössä. Lomakotien Liiton kautta on kanavoitunut Raha-automaattiyhdistyksen avustusvarojen jako yhdistyksille.

Merkittävää tukea on antanut v. 1951 sosiaalisten järjestöjen perustama kahvilayhtiö URSULA Oy, jonka perustajaosakas yhdistys edelleen on.

Osuusliike Elanto on monin eri tavoin vuosien kuluessa tukenut kesäkodin toimintaa.

Yhteistoiminta Helsingin Ensikodin, Käpyrinteen Vanhainkodin, Sos.dem. Naisliiton, Paperiliiton ym. kanssa toi lisää lomakodin käyttäjiä ja maksajia. Samalla tehtiin tunnetuksi kesäkodin toimintaa ja sen palveluita.

Epävirallinen yhdistys ”Kallioniemen ystävät” on toiminut ilman kirjoitettua toimintasuunnitelmaa järjestäen mahdollisuuksien mukaan erilaista varainhankintaa kodin hyväksi.

Vastuunkantajia ja taakantasaajia

Yhdistystoiminta on yhteistyötä, mutta yksilön panos näkyy siinä aina merkittävänä, ilman sitä ei saada aikaan kestävää rakennelmaa. Kallioniemellä on koko olemassaolonsa ajan ollut onni saada mukaan yksilöitä, jotka innolla ja kestävyydellä aikaansa ja voimiaan kuluttaen ovat tehneet mittavaa työtä suunnitelmien ja toiminnan onnistumiseksi. Puheenjohtajat ja johtokuntien jäsenet ovat kantaneet suurimman vastuun ja huolen päätösten toteuttamisen onnistumisesta ja myös vastoinkäymisistä.. Mainittakoon heistä muutamia.

Martta Salmela-Järvisen puheenjohtajuus oli pisin, vuodesta 1935 lähtien 40 vuotta, jona aikana Kallioniemen ratkaiseva laajeneminen tapahtui. Aloitekykyisenä ja toimeliaana hän sai asiat luistamaan ja vaikeatkin taloudelliset ongelmat hoidetuiksi.

Anja Nurminen seuraajana hoiti 15 vuotta saamaansa tehtävää innolla ja tunnollisesti kesäkodin toimintaedellytysten säilyttämiseksi.

Varapuheenjohtajina ja sihteereinä ovat antaneet oman osansa uskollisesti **Regina Iivonen, Kerttu Likovuori, Sirkka Suominen, Helmi Saarinen**. Rahastonhoitajien ainaisena huolena oli saada rahat riittämään, kun kassakirstun pohja ammotti tyhjänä. **Elsa Peräläinen** jaksoi hoitaa tehtävää 30 vuotta seuraajinaan **Svea Selin** ja **Irja Hillas**.

Vanha suomalainen talkooperinne on ollut ja on edelleenkin eräs Kallioniemen rakennustyön ja ylläpitämisen avain. Tuhansien talkootuntien tuloksena on kunnostettu ympäristöä, rakennettu ja ja

maalattu, korjattu veneitä ja laitureita. Keväällä on kunnostettu kesäkoti valmiiksi vastaanottamaan kesävieraat, syksyllä taas on saatettu koti kestämään talven rasitukset.

Vuosien kuluessa on ollut satoja talkoolaisia. Kiitoksia ei liene ylenpalttisesti jaettu, mutta yhteinen onnistuminen lienee paras kiitos.

Tämän kesäkodin perustaminen ja toiminnan ylläpitäminen on ollut keskeisesti naisten puuhaa, mutta lisäksi on ollut paljon sellaisia töitä, joita naiset eivät ole jaksaneet suorittaa. Onneksi läheisyydessä on ollut miesväkeä, aviomiehiä, poikia ja ystäviä, joiden osuus kesäkodin kunnossapidosta on ollut merkittävä. On muodostunut eräänlainen ”miesjaosto”, joka eri alojen ammattitaidolla on hoitanut vastuullisesti korjaus- ja kunnostustyöt. 80-luvulta lähtien miehet on hyväksytty virallisesti jäseniksikin, aikaisemmin se ei käynyt! Tämä asennemuutos on merkinnyt kesäkodin toiminnan vahvistamista ja turvaamista..

Vastuunkantajissa ja taakantasaajissa on viimeisen kymmenvuotiskauden aikana tapahtunut sukupolvenvaihdos. Vaikka järjestötyö yhteiseksi hyväksi ei tänä päivänä ole valtaisan kiinnostuksen kohteena, löytyy sittenkin kansalaisia uusiksi jäseniksi ja ystäviksi. Näin tämä yhteisen kesäkodin ylläpidon hyväksi tehtävä työ jatkuu, talkooperinne ei katkea.

Tämän vapaaehtoistyön avulla voidaan tarjota mahdollisuus virkistävään ja kuntouttavaan lomaan yhteisessä kesäkodissa niille, joilla ei ole ikioma ”mökki”.

28.5.1995 Hilkka Kujala

Lähteet:

- Helsingin Sos. dem. Naisyhdistyksen ja sen siirtolatoimikunnan pöytäkirjat ja vuosikertomukset vv. 1920–1935
- Kallioniemen Kesäkodin Kannatusyhdistyksen pöytäkirjat ja vuosikertomukset vv. 1935–1990
- Kesäkoti kallioniemi ry:n pöytäkirjat ja vuosikertomukset 1990-1995
- Martta Salmela-Järvisen laatima ”Katkelmia Kallioniemen vaiheista” 40 vuotta
- Martta Salmela- Järvisen laatima ”Kallioniemen rakennustyötä ja toimintaa 50 vuoden ajalta”